

**SLOVENEK, KI JE PRVI
'STOPIJ' V VESOLJE.**

Pionir raketne in vesoljske tehnike

2008:
80-letnica knjige
*Problem vožnje
po vesolju*

HERMAN POTOČNIK,
PSEVDONIM **NOORDUNG**
(1892 1929)

Sklop 2

1. Herman Potočnik se je rodil leta 1892 v Pulju, kjer je njegov oče služboval kot mornariški častnik. (Njegov oče je bil iz Slovenj Gradca in mati iz Maribora, toda njen rod prav tako izvira izpod Pohorja.)

Dveletnemu dečku je umrl oče in mati se je s štirimi otroki preselila v Maribor, za krajši čas pa najprej v dom svojega deda

v kraju

14	10					15	9
----	----	--	--	--	--	----	---

.

V ta kraj na obronkih jugozahodnega Pohorja se je Herman vračal med poletnimi počitnicami. Sedaj je tam **spominska soba**, v kateri so predstavljeni Potočnikove zamisli in rešitev za osvajanje vesolja.

2. Večji del otroštva je Potočnik preživel v Mariboru, kjer je obiskoval realko. Leta 1913 je diplomiral na vojaški tehniški akademiji v Mödlingu pri Dunaju. Kot inženirski poročnik je moral že naslednje leto na fronto, saj je izbruhnila velika morija prve svetovne vojne. Kot strokovnjak za mostove in železniške gradnje je delal pri bojiščih v Galiciji, Srbiji, Bosni, ob Soči in Piavi. Proti koncu vojne je zbolel za jetiko, zato so ga upokojili. Na Dunaju se je lotil študija strojništva in elektrotehnike ter leta 1925 postal **inženir – specialist** za

	1		6	13		6	1
--	---	--	---	----	--	---	---

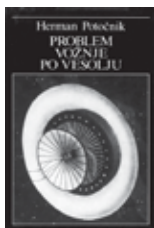
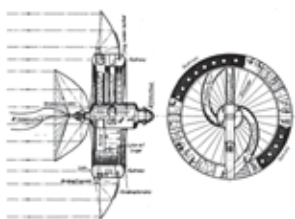
.

3. Njegova edina, a nadvse pomembna knjiga *Problem vožnje po vesolju*, ki jo je uspel dokončati tik pred prezgodnjo smrtjo, predstavlja strateški načrt za osvajanje vesolja. Za kaj se je pri tem zavzemal Potočnik?

18=B Za nove vojaške načrte z raketno in vesoljsko tehniko.

19=C Za tekmovanje med narodi za prevlado v vesolju.

12=C Za razvoj vesoljske tehnologije zgolj v korist človeštva.

SPOMINSKO SREDIŠČE VITANJE
Kontaktna oseba za najavo obiska
večje skupine, ki je lahko tudi izven
odpiralnega časa: Srečko Fijavž,
e-mail: srecko.fijavz@vitanje.si
tel. 03/ 757 43 50, 031 668 656

Pripravil MIHA MOHOR, prof., Zavod RS za šolstvo
e-mail: miha.mohor@gmail.com
Svetovalec: dr. Dušan Petrač, upokojeni slovenski fizik,
ki je bil zaposlen v laboratoriju JSP
ameriške vesoljske agencije NASA v Pasadeni

4. Potočnik je opisal načrt za bivanje človeka v vesolju in načine premagovanja gravitacije pri vesoljskih poletih ter izumil geostacionarni umetni satelit.

Taka obljudena vesoljska

		17			15
--	--	----	--	--	----

bi bila iz varnostnih razlogov sestavljena iz treh delov: bivalnega kolesa, energetske centrale in znanstvenega observatorija. Služila bi kot opazovalnica, laboratorij in vmesna postaja pri vesoljskih poletih do planetov našega osončja in dlje.

5. Pri vesoljskih poletih, pa tudi za medcelinska potovanja je Potočnik predvidel uporabo

11=Š) jadralnih letal.

4=T) satelitov.

2=U) raketoplanov.

6. Osvojitve oddaljenih planetov in zvezd bo po njegovi napovedi možna šele, ko bodo iznašli drugačne tehnologije, predvsem učinkovitejše pogone (z jedrskim ali fotonimskim motorjem). Napovedoval je, da se bodo med potovanjem do daljnih ciljev

3=L) v »vesoljski štafeti« izmenjavale cele generacije.

23=M) vesoljci morali potruditi po bližnjicah med zvezdami.

6=N) potniki privadili enoličnemu življenju in si poiskati dobro zabavo.

7. Dragana Živadinova je še kot študenta gledališke režije osupnilo spoznanje, da je bil eden od pionirjev prodora v vesolje v slovenski zgodovini tako dolgo spregledan. Toda v znanosti Herman Potočnik nikakor ni bil neznan. Oče ameriškega vesoljskega programa Wernher von Braun, ki je popeljal prve astronave na Mesec, je za francosko enciklopedijo Larousse dejal, da mu je bila Potočnikova knjiga kot učbenik. Koliko let je poteklo od izida Noordungovega *Problema vožnje po vesolju* do trenutka, ko je Neil Armstrong 20. julija 1969 prvi stopil na Zemljin satelit?

10=I) Pet desetletij.

15=J) Tri desetletja.

1=K) Štiri desetletja.

8. Režiser Dragan Živadinov se je leta 1999 jasnovidnemu duhu Hermana Potočnika poklonil z *Biomehaniko Noordung*, **prvo celovito gledališko predstavo** v pogojih

18					6	17	
----	--	--	--	--	---	----	--

.

Končno geslo **2. SKLOPA:**

Herman Potočnik Noordung je pionir vesoljskih poletov, njegovo knjigo *Problem vožnje po vesolju* pa so njegovi nasledniki imeli za prvi

14	9	17	13	3	15	17	1	10
----	---	----	----	---	----	----	---	----

2	12	18	9	6	10	1
---	----	----	---	---	----	---

.

Viri:

Enciklopedija Slovenije. 9. zv. Mladinska knjiga, 1987 (1995).
Potočnik, H.: *Problem vožnje po vesolju*. Slovenska matica, 1999.
<http://noordung.vesolje.net/vsebina/biografija.htm>
http://sl.wikipedia.org/wiki/Herman_Poto%C4%8Dnik
www.vitanje.si